

Починок Є.А.,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

Слинько Н.В.,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НУШ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Створення сучасного освітнього середовища є однією з вимог реформування в межах Нової української школи.

У вітчизняній педагогіці термін «середовище» з'явився в 20-ті роки минулого століття, коли поле наукових інтересів педагогів розширювалося поняттями «педагогіка середовища» (С. Шацький), «суспільне середовище дитини» (П. Блонський), «середовище колективу» (Л. Новікова), «навколишнє середовище» (А. Макаренко) тощо.

Застосування різних методологічних підходів до моделювання освітнього середовища спричинило появу різних поглядів на його сутність, структуру, зв'язки, психолого-педагогічні та ергономічні можливості.

У поняттєвому апараті педагогіки поряд із поняттям «освітнє середовище» використовується поняття «освітній простір». Науковці співвідносять освітній простір та освітнє середовище відповідно як форму й зміст; з позицій системного підходу освітнє середовище розглядають одним із наповнень освітнього простору, що свідомо утворюється суб'єктами освіти. Середовище є частиною освітнього простору, що є упорядкованішим та конкретнішим, детермінований людським чинником.

Теоретичний аналіз поняття «середовище» засвідчує, що воно трактується як сукупність умов і факторів, систему впливів; як оточення індивіда чи частину соціокультурного простору.

Освітнє середовище можна розглядати як особливий технологічний засіб, формуванням якого можна керувати. Важливим завданням загальноосвітнього навчального закладу є створення безпечних і нешкідливих умов навчання й виховання, які б сприяли формуванню гармонійно розвиненої, фізично досконалої особистості з відповідальним ставленням до власного здоров'я та здоров'я інших. Об'єктом впливу педагога мають стати умови, фактори, обставини, засоби для ефективного формування особистості школяра з його індивідуальними та віковими особливостями. Кожен елемент освітнього середовища повинен бути не лише джерелом інформації, а й інструментом, що сприяє формуванню пізнавального інтересу, розвитку особистості учня, є основою його емоційного й фізичного комфорту та зміцнення здоров'я.

Досліджуючи ергодизайн освітнього простору, науковці вирізняють його складники: штучне робоче (для викладачів), освітнє (для студентів) середовища, інформаційне середовище, внутрішнє середовище всіх учасників освітнього процесу (О.Кріуліна), визначає структурні компоненти освітнього середовища: інформаційний, соціальний і технологічний (І.Габа) тощо. Отже, більшість науковців до структурних компонентів освітнього середовища включають психодидактичний, соціальний та інформаційно-предметний.

Ключовими якостями сучасного освітнього простору є: цілісність, єдність і впорядкованість предметно-просторового середовища та візуального сприйняття; багатофункціональність, гнучкість та мобільність; вікова відповідність; персоналізованість, наявність особистого простору; свобода, відкритість сприйняття, креативність; практичність та ергономічність; гармонійність та збалансованість; соціалізація та співпраця [1].

За характером впливу освітнє середовище може бути комфортним, відносно комфортним або екстремальним. Ми розглядаємо комфортне освітнє середовище, як сукупність факторів, що забезпечують оптимальну динаміку працездатності, гарне самопочуття та збереження здоров'я учителів та учнів.

Концепція Нової української школи оперує поняттям «нове освітнє середовище» та визначає його як сучасний простір, сукупність умов, засобів і технологій для комфортного навчання учнів, учителів і самих батьків [2]. Із цією метою змінюються просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання, що повинні відповідати вимогам ергономічності, безпеки, міцності, естетичності тощо. Отже, організація комфортного освітнього середовища передбачає, насамперед, орієнтацію на суб'єкта, для якого воно створюється, урахування його психофізіологічних особливостей.

Аналізуючи сказане вище, ми можемо зробити висновок, що організація середовища забезпечується сукупністю чинників, пов'язаних із матеріально-технічними, санітарно-гігієнічними, освітніми та комунікативними складниками здорової життєдіяльності, гармонійного розвитку особистості, вчасного задоволення її актуальних потреб. Організація освітнього середовища є педагогічно керованим процесом з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я суб'єктів освітнього процесу. Якісне освітнє середовище НУШ є основою ефективної освіти та здоров'я нації.

Рушійними силами сучасної системи освіти є її інформатизація та технологізація, акцентуація уваги на суб'єктності навчання, запровадження компетентнісного підходу, зміна методології навчання (командна чи групова діяльність, колективні проекти), що потребує інноваційних педагогічних рішень і підходів до проектування сучасного освітнього середовища. Водночас, як підкреслює Г. Мешко, «освітнє середовище сучасного навчального закладу неповною мірою виконує функції збереження та зміцнення здоров'я дітей» [3]. На часі потрібні міждисциплінарні дослідження, які б висвітлювали проблеми

модернізації й вдосконалення освітнього середовища Нової української школи. Назріла необхідність в ергономізації сучасного освітнього середовища початкової школи, що є актуальним та перспективним в руслі сучасних інноваційних процесів у НУШ.

Список використаних джерел

1. Інформаційний посібник «Новий освітній простір: мотивуючий простір» [Електронний ресурс]. – http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fbclid=IwAR2zG-RvTWNAYHsmO51FGS3EBkGO3zoazTo9PVbpFRNZH5Sc2t-pwbY8p_s
2. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view>
3. Мешко Г. М. Формування здоров'язбережувального освітнього середовища як аспект діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г. М. Мешко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2017. – Вип. 1 – С. 157-161.

Трачевська О., Поторочина-Білій М.,

здобувачки ступеня вищої освіти «бакалавр» психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: доц. **Павленко Ю.Г.**

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ БАТЬКА Й МАТЕРІ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розбудова демократичної, сильної і незалежної України висуває на чільне місце всього суспільного життя проблему зміцнення інституту сім'ї, яка є